

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 96

číslo: 14

3. dubna 2016

Cena: 8 Kč

Ohlédnutí za letošním 7. březnem

Modlitba bratra patriarchy se vzpomínkou na T. G. Masaryka u příležitosti 166. výročí jeho narození

Bože, k tobě se modlíme za svoji vlast jako svěšené místo našeho společného přebývání.

Děkujeme ti za krajinu, města, obce a kulturní bohatství přijaté z díla našich předků.

Děkujeme ti za náš novodobý stát, za moudré a vytrvalé snažení Tomáše G. Masaryka, našeho prvního prezidenta.

Myslíme na jeho úsilí o pravdivost, spravedlnost a přímost.

Modlíme se za dobré spolužití mezi lidmi, spolupráci mezi národy v Evropě a překonávání konfliktů ve světě.

Prosíme tě, abys naši vlast a její obyvatele chránil, dával moudrost těm, kteří jsou v čele, naplňoval naše srdce a naše vztahy pokojem a provázel nás hojným požehnáním Amen.

O chápání svobody u Masaryka a o jeho hodnocení reformace

Tomáš G. Masaryk je pro nás mužem pravé a hodnotné svobody. Vedl svůj zápas o svobodu v oblasti vědecké, společenské i politické. Pro svoji angažovanost a zasazení se o svobodný a samostatný stát získal označení „Prezident osvoboditel“. Veřejné připomínání anebo naopak záměrné zamlčování této osobnosti ukazují, jaká je míra a stav svobody či nesvobody v naší zemi a společnosti. Svobodná atmosféra není rozhodně ničím samozřejmým. Jestliže po hrůzách první světové války právě značným přičiněním

Masaryka došlo k nabytí státní samostatnosti, pak to přineslo i požadavek trvalého strážení a zápasu o svobodu v Evropě i naší zemi. Neboť následně přišly mnohem horší časy nesvobody totalitních režimů 20. století. I v současnosti je na místě ostrážnost před možným omezováním svobody, které může přicházet nenápadně i viditelně z různých stran. Vyzdvížení svobody se významným způsobem projevovalo v čase reformace. Proto Masaryk pro vývoj Evropy kladně hodnotil reformaci světovou

Pokračování na str. 3

Muži reformace: zleva - Filip Melancthon, Jan Kalvin, Jeroným Pražský, Martin Luther, Gustav Adolf, Jan Amos Komenský, Ulrich Zwingli, Jan Hus. Zdroj: Husitské muzeum v Táboře.

Inspirátor Hus - realizátor Luther

Souvislost mezi těmito dvěma osobnostmi jsem si uvědomila poprvé v naumburské katedrále ještě jako studentka. Na velkém obraze Martina Luthera, v pravém dolním rohu, lze vidět do labutě stylizované opěření. Na moji otázku, co to znamená, mi průvodce podal následující vysvětlení: Luther byl velkým obdivovatelem Jana Husa - proto tento symbol na jeho obraze. Jak velký byl ve skutečnosti vliv Husa na Luthera, jsem postřehla až v rámci studia germanistiky, když jsme se blíže zabývali i vývojem německého jazyka, kterému dal spisovné základy právě Martin Luther. Abychom pochopili spojitost „jeho“ reformace se vznikem spisovné němčiny, nahlédneme podrobněji do oblastí církevních dějin, které v čase mezi 14. a 16. stoletím procházely bouřlivým vývojem, zasahujícím mimořádně i do světského dění.

ho askezi a pokáním. R. 1507 byl vysvěcen na kněze a v té době ho cesty vedly v duchovních záležitostech až do Říma (1510/11); po návratu byl přeložen do wittenberského konventu, aby převzal od generálního vikáře profesuru pro výklad Bible. Její studium ho vedlo po myšlenkových cestách až k Husovi, což dokazují zveřejněné teze. Ty se těšily širokému zájmu, protože se díky uskupení humanistů, kteří souhlasili s Lutherovým stanoviskem, rychle rozšířily – i díky objevu knihtisku – mezi veřejností. Nepřímo byla nápomocna i snaha mocnáře Saského knížectví Bedřicha Moudrého, aby Luther mohl své teze přednést na wormskému říšském sněmu 1521 a vysvětlit, proč se zdráhá je odvolat. Propojení církevní a světské moci dalo novému císaři, španělskému Habsburkovi Karlovi V., možnost ujmout se případu Luthera. Žádal ho, aby na sněmu odvolal stanovisko, jinak bude exkomunikován. Luther si vyžádal ještě jeden den na rozmyšlenou a poté odmítl odvolat. Jelikož i tak uplynulo 60 dní od příkazu papeže na odvolání jeho tvrzení, označil Wormský edikt Luthera za kacíře a vyhlásil nad ním klatbu. Když však chtěli Luthera zadržet, nenašli ho; Bedřich Moudrý jej nechal unést a ukrýt na hradě Wartburg. **Inge Stahlová**
Dokončení příště

Husité u Augustinova hrobu

20. prosince minulého roku jsem v mém rodném městě Pavii, 30 km jižně od Milána, ve jménu Církve československé husitské a Husitské teologické fakulty položil věnec ke hrobu svatého Augustina. Ostatky „Doctora Gratiae“ odpočívají v bazilice svatého Petra ve „zlatém nebi“, kam je v roce 718 přivezl ze Sardinie náš langobardský král Liutprand. O tom píše také Dante Alighieri v X. kapitole Ráje:

„Lo corpo ond'ella fu cacciata giace giuso in Cieldauro; ed essa da martiro e da essilio venne a questa pace“
„Tělo, do kterého byla vyhnaná, leží tam dole ve Zlatém nebi; a ona z mučednictví a vyhnanství přišla do toho pokoje.“

Obřad se konal v bratrské atmosféře po nedělní mši. Po mém přivítání hostů převor augustiniánského kláštera bratr Mario přečetl papežský pozdrav české delegaci ve Vatikánu při 600. výročí smrti Mistra Jana Husa. Následovalo rozsvícení dvou svící na věnci, jako symbolu církve husitské a teologické fakulty, a modlitby ke svatému Augustinovi, které napsali papež Pavel VI. a náš učitel prof. Zdeněk Kučera. Tu poslední uvádím:

Svatý Augustine, filosofe lidské duše, teologu Boží Trojice, autore Boží obce. Ve zmatku postmoderny, soužení bojem kultur, hledáme u tebe inspiraci, jak udržet křesťanskou civilizaci a předjímat obec Boží. Duchu svatý, přijď a dej nám osvícení. Prosí tě husité z Čech.

Alberto Rocchini

Náboženské otřesy, které zmítaly Evropou v 15. a 16. století a které hluboce zasáhly do citového života věřícího člověka, měly kořeny v raném středověku. Tenkrát došlo k odcizení mezi Východní říší a Římem, což vedlo až ke schizmatu r. 1054. Následovaly roky závislosti papeže na italské šlechtě, silný vliv německého císařství a dosazování německých papežů; reformní hnutí a na tomto pozadí bezprostřední vzestup papeže coby duchovního předvoje Západu. Následně pontifikáty byly ale zastíněny křižáckými výpravami a stále ostřejšími roztržkami se světskou mocí, hlavně s německým císařem Friedrichem II., pro jeho nároky na Sicílii. Pomoc, kterou v tomto boji v Itálii papežovi poskytli Anjouovci, zavedla papežský stolec do dalekosáhlé závislosti na Francouzském království; od r. 1309 do roku 1376 měli papeži

svou rezidenci v Avignonu. To papežskou moc oslabilo natolik, že došlo ke schizmatu – a následnému kostnickému koncilu (5. listopadu 1414 - 22. srpna 1418). Cílem – jak známo – bylo vypořádání se s rozkolem v západní církvi („causa unionis“), překonání hereze („causa fidei“) a provedení církevní reformy („causa reformationis“). Jak také známo, koncil odsoudil Viklefovo učení a nad zastáncem jeho myšlenek Janem Hussem vyřkl trest smrti, vykonaný 6. července 1415. O století později, 31. října 1517 uveřejnil Martin Luther svých 95 tezí na bráně wittenberského kostela. Byly výsledkem jeho dosavadní činnosti a zkušenosti: nejprve z dob studia na erfurtské univerzitě ukončeného magisterským titulem na právnické fakultě, poté studia teologie a následného života mnicha, určené-

Husův věrný žák a přítel Martin Skůček

U příležitosti konce Husova jubilea vyšel na pokračování v Domažlickém deníku 21. 12. 2015, 20. 1. a 1. 3. 2016 článek Jana Prokopa Holého s názvem *Můj předek, zeman Martin Skůček, Husův žák a přítel*. Tato stať mě zaujala i proto, že znám dobře jejího autora z dob mého působení v Domažlicích, který byl v čase mého novokněžství prvním

pastoračním případem. Stal se mi nejen přítelem, ale v mnohém i učitelem. Článek, stejně jako bližící se osmdesátka nedoceněného historika, zasluhuje si pozornosti. Jako poděkování bratrům Janům, tedy Husovi i Prokopovi Holému za vírou prožitých deset let ve službě milující církvi, předkládám nyní čtenářům zkrácený přepis jeho textu – pokusu o bádá-

ní po rodové historii a rodokmenu. Především jménem autora prosbu církevním historikům či archivářům i těm, kdo rádi brouzdají historií, zda by nezvážíli o tomto pozoruhodném svědectví bádát v archivech a matrikách. Rodinné písmenosti byly prý z Vlašimi odvezeny do Prahy jedním z místních studentů...

Pokračování na str. 3

Augustinovo Vyznání v prostoru a čase

Karmelitánské nakladatelství udělalo koncem minulého roku chvályhodný počín - vydalo kultovní dílo křesťanské literatury, Vyznání svatého Augustina (354-430), biskupa v Hippu, v moderním překladu. Poslední český překlad totiž pocházel z roku 1926 z pera Mikuláše Levého a od té doby již uteklo hodně vody. Opět se nám tak dostává do rukou dílo, které po Bibli patří spolu s Čtyřmi knihami o následování Krista od Kempenského a Cherubským poutníkem od Angela Silesia k povinné četbě každého křesťana. Tentokrát ve svěžím a aktuálním provedení.

Augustinovo Vyznání obdivoval již papež Řehoř Veliký a po něm všechny následující křesťanské generace. Četli jej Tomáš Akvinský, Bonaventura, Jan z Kříže, Martin Luther, Jan Kalvín, Jan Amos Komenský a mnozí další. Ortodoxní katolíci i reformátoři. Zde spatřujeme hluboce ekumenický potenciál Augustinova díla. Ale pilně jej studovali i postmoderní myslitelé jako třeba Nietzsche, Heidegger či Derrida. To jen potvrzuje atraktivnost a nadčasovost Augustinových myšlenek.

Augustin svůj slavný text začíná modlitbou: „Veliký jsi, Hospodine, a veškeré chvály hodný, tvá moc je veliká a tvá moudrost bez míry. A tebe chce chválit člověk, částečka tvého stvoření, člověk, který vleče břemeno své smrtelnosti, svědectví hříchu a svědec-

tví toho, že se stáváš proti pyšným.“ V tomto prologu Augustin odkrývá niterné důvody napsání celého díla - lásku k Bohu a touhu, aby každý člověk Trojjediného Boha poznal a oslavoval.

Jádro knihy tvoří Augustinovy memoáry, které jsou rozvrženy ve třinácti kapitolách. Od dětství přes svá studia, přimknutí se k manicheismu až po svou křesťanskou konverzi díky osobnosti Ambrože, biskupa v Miláně. Vyznání však nejsou tuctovou a nudnou autobiografií, ale šťavnatým soustem plným sebereflexí, existenciálně kladených otázek, vnitřních zmatků a kajících modliteb. V tom je kniha velice aktuální a blízká současnému člověku, který prožívá stejnou krizi hledání a orientace.

Augustin nám odkrývá myšlenkové kořeny proudů své doby, hlavně novoplatonismu, manicheismu a skepticismu. V dialogu s nimi polemizuje, hledá a nahlas přemýšlí. Vzácné jsou také nálezy Augustinových životních krizí a mravních zakopnutí.

To vše z něho dělá člověka z masa a kostí, který svůj zápas o Boha a jeho milost zpečetuje vlastní zkušeností. Není proto divu, že i přes ohromnou Augustinovu bibliografii, je právě Vyznání jeho nejčtenějším textem.

Ale pozor, tuto knihu nelze běžně „slupnout“, lze ji jen rozjímat. Proto si pro ni vyhradte čas a připojte se k zástupům velikánů minulosti, kteří s ní strávili nejednu noční chvíli.

Ubezpečuji vás, že Augustinovo Vyznání si zamilujete, je-li vám dvacet, čtyřicet, nebo osmdesát. Prach času nasbíraný za šestnáct století na něm není vůbec poznat. Naopak, kniha k nám promlouvá svou silou a aktuálností. Sám biskup z Hippu nás zve nahlédnout do světa tehdejší i dnešní víry: „Před tebou, můj Bože, chci o něčem mluvit jenom s těmi, kteří uznávají, že je pravda to všechno, o čem tvá Pravda nemlčí uvnitř mé mysli.“

Juraj Jordán Dovala

Svatý Augustin: Vyznání, Karmelitánské nakl. 2015 - knihu si můžete objednat na www.ikarmel.cz či koupit v kterémkoli knihkupectví.

Z kazatelského plánu

1. neděle po Velikonocích

Jako novorozené děti Boží mějte touhu jen po nefalšovaném duchovním mléku. Aleluja!

1. PETRŮV 2,2

První čtení: Skutky 5, 27-32

Tužby velikonoční (I):

2. Za milost setkání s Kristem vzkříšeným a oslaveným, modleme se k Hospodinu.
3. Za požehnané stolování s naším Pánem věčně živým, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Nebeský Otče, dopřej nám, abychom památku zmrtvýchvstání tvého Syna oslavili duchovní obnovou svých životů! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Zjevení 1,4-8

Evangelium: Jan 20,19-31

Verše k obětování: Jób 42,4-5

Verš k požehnání: Jan 20,27

Modlitba k požehnání:

Nebeský Otče, dej, ať svátost večere Páně, již nás obdarováváš v této požehnané velikonoční čas, nám v přítomnosti i budoucnosti poslouží jako pravý pokrm a nápoj pro duši! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 146, 251, 258, 260

Křesťané v Japonsku

Pokračování článku z minulého čísla

Aktivita Františka Xaverského se soustředily především na jižní část Japonska, během svého pobytu ale navštívil i tehdejší hlavní město Kjóto. Doufal, že v Kjótu se mu naskytne příležitost setkat se s císařem a přesvědčit ho o prospěšnosti křesťanství a že vládce pak podpoří jezuitskou misijní činnost. Audience u císaře ale byla v té době vyhrazena pouze úzkému okruhu nejvýše postavených Japonců a pro cizince byla čímsi nedosažitelným; Xaverského očekávání se tak nespĺnilo. Druhým důvodem jeho cesty do Kjóta byla snaha uspořádat veřejnou debatu s představeným kláštera Enriakudži, který byl v té době považován za jedno z nejvýznamnějších center buddhismu. Xaverský se kvůli komunikační bariéře mylně domníval, že se jedná o instituci srovnatelnou s evropskými univerzitami, a věřil, že pokud v debatě s představeným kláštera bude mít převahu, získá tak sympatie vzdělaných kruhů. Ani tento úmysl však nedokázal uskutečnit. Misionář brzy zjistil, že Kjóto není vhodným místem pro jeho práci, a vrátil se do Jamaguči. Během dvou měsíců bylo v Jamaguči pokřtěno 500 lidí a v Xaverského dopisech z této doby se objevují tvrzení, že se misionářská práce velmi daří. František nedosáhl v Japonsku takových úspěchů, na jaké byl zvyklý např. z Indie, kde

během jediného měsíce dokázal pokřtít deset tisíc lidí, přesto byl se svou prací spokojený. Během svého pobytu v Japonsku pokřtíl přibližně tisíc konvertitů a když Japonsko opouštěl, vyjadřoval naději, že křesťanství má v této zemi zaručenou úspěšnou budoucnost. Během svého pobytu v Japonsku vypracoval Xaverský metodiku pro nové misionáře, v níž upozorňoval, že je nutné, aby se katolíci kněží k Japoncům chovali velmi zdvořile a aby měli velké filozofické a dialektické znalosti, poněvadž musí být schopni zdárně čelit buddhistické opozici. Svě následovníky upozornil i na to, že k šíření své víry potřebují povolení od jednotlivých vojenských správců japonských provincií, a nabádal je, aby se proto s místními autoritami snažili navázat dobré vztahy. Františkovi následovníci přijali tuto strategii a byli často velmi úspěšní. Misionáři používali při práci také charitu – v Jamaguči např. zavedli zvyk rozdávat jednou měsíčně chudím rýži bez ohledu na náboženské vyznání potřebných, zvláště dávky rýže rozdávali také během křesťanských svátků, např. o Vánocích či Velikonocích. Brzy také pochopili důležitost pohřebních rituálů a využili toho k dalšímu přilákání zájmu o katolickou víru – začali pořádat zádušní mše za zemřelé a pompézní pohřby, posléze vznikly též první křesťanské hřbitovy. Deset let po příjezdu Františka měla církev své misionářské základny v centrálních pro-

Pokračování na str. 4

Nad Písmem

POKOJ VÁM

Téhož dne večer – prvního dne po sobotě – když byli učedníci ze strachu před Židy shromážděni za zavřenými dveřmi, přišel Ježíš a postavil se uprostřed nich a řekl: „Pokoj vám.“ (Jan 20,19-31)

V lekcionáři ČČSH pro dnešní neděli čteme, že slavíme „první neděli po Velikonocích“. Je to trochu škoda, protože to vypadá, jako by pro nás radost z Kristova vzkříšení skončila Velikonočním pondělním a teď jsme se zase vrátili do obyčejných dní. Křesťanské Velikonoce našťastí nekončí nějakou pohanskou pomlázkou, ale slaví se nepřetržitě po sedm týdnů, až do slavnosti Soslání Ducha svatého, která je druhým vrcholem Velikonoc. Osmý den Velikonoc – druhá neděle velikonoční – je v ekumenickém lekcionáři svázaná s evangeliem o apoštolu Tomášovi. Tato postava v nás na první pohled mnoho sympatií patrně nezbudí, spíše nám na mysli vytane známé úsloví o „nevěřícím Tomášovi“. Rádi sami sebe považujeme za „blahoslavené, kteří uvěřili“, a tak se nám dobře pohoršuje nad Tomášem, nad neochotou nechat se přesvědčit svědectvím ostatních apoštolů, nad neomaleností a přizemní touhou strkat nepietně prsty do ran Kristova utrpení.

Jenže ani ostatní apoštolové nejsou zrovna vzorem ctnosti. Ve velikonočním ránu jsou někde zavřeni, od žen slyšeli o prázdném hrobu, ale považují to za jakési „babské povídačky“, Kleofáš a jeho kolega sbalili kufry a šli někam do Emaus. Ale ještě horší než zavřené dveře jsou jejich zavřená srdce. Ježíš je mrtvý, a to znamená, že teďka půjdou po nás.

Jenže najednou, právě uprostřed toho všeho, je Ježíš s nimi. Zavřené dveře v tu chvíli nikdo neřeší, zármutek a strach se proměnily v radost – učedníci se zaradovali, když spatřili Pána. Nemůže být pochyb, že je to on, poznávají ho podle ran. Ježíš je zdravý „Pokoj vám“ a je to slovo, které má moc; Bůh svým slovem zároveň působí to, co říká, „pokoj“, vlastně společenství pokoje. Učedníci se

radují, naplňují se Pánova slova při poslední večeři: „Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám; ne jako svět dává, já vám dávám. Ať se vaše srdce neznepokojuje a není bážlivé.“ „Pokoj vám,“ zaznívá ještě jednou a následuje výzva a poslání – tento pokoj neste i ostatním.

A není to jediný dar, který v tu chvíli dává Ježíš učedníkům. Dostávají také odpuštění, které plyne právě z jeho pokoje, odpuštění, které přichází do strachu a studu z vlastního selhání. Ježíš jim předává svého Ducha, doslova na ně „dýchá Duchem“, který jim umožňuje rozluštit dar Božího odpuštění do všech konců Země.

Tento příběh u Jana dosvědčuje právě to, že velikonoční slavení vrcholí sesláním Ducha svatého. Vždyť v tomto příběhu je obsaženo obojí – radost ze vzkříšení i dar Ducha. Příběh ukazuje, jakým způsobem Ježíš, jehož lidská přirozenost byla zárukou vzkříšení proměněna v cosi nového, proměnil i životy všech, kdo se tváří v tvář kříži bážlivě schovávali za dveřmi dřevěnými i duchovními. Až na jednoho. Tomáš, řečený Dydimos, mezi nimi nebyl. Třeba taky někde balil kufry... Snad i slyšel o prázdném hrobu, ale pohoršení kříže, Boží zlořečení „visícího na dřevě“, mu brání v přijetí Ježíše jako poslaného od Boha. Ale najednou od ostatních slyší: „Viděli jsme Pána!“

Tomáš, jako pravzor a patron všech skeptiků, ale ví svoje. Bůh ví, co jste viděli, možná se vám něco zdálo, možná jste viděli třeba ducha zesnulého Ježíše... Ale jestli jste vy viděli ruce, i já chci vidět ruce. A nejen vidět, chci si i sáhnout, že je to pravda. Další neděle jsou učedníci znovu pohromadě. Tentokrát i s Tomášem. Nemohou mu nic vyčítat, před týdnem sami také ničemu nevěřili. Situace se opakuje, znovu jsou dveře zavřené, znovu se objevuje Ježíš

s pozdravením pokoje. A pak říká Tomášovi: „Tak se pojď podívat a pojď si sáhnout. A už konečně přestaň pochybovat a věř.“

Zajímavé je, že to Tomáš neudělá. Malíři nám Tomáše často zobrazují, jak se téměř šťourá v Ježíšově boku, ale evangelista nic takového neříká. Naopak, v jeho podání Tomáš na Ježíšovu výzvu odpovídá vyznáním: „Můj Pán a můj Bůh!“ Přesně tento postoj zobrazuje i reliéf Karla Stádníka v našem sboru v Liberci. Při osobním setkání se vzkříšeným Ježíšem se najednou stávají věčné, hmatatelné důkazy bezpředmětnými. Tomáš viděl, i když se ani nemusel dotýkat, ale evangelista Jan zaznamenal Tomášův příběh i Ježíšovu odpověď pro druhou a další generaci křesťanů, pro ty, kdo nebyli „očitými svědky Slova“.

Jan zaznamenal příběh Tomáše i ostatních učedníků za zavřenými dveřmi také pro nás, abychom uvěřili, že Ježíš je Kristus, Syn Boží, a abychom, když budeme věřit, měli život v jeho jménu.

Ty naše zabouchnuté dveře mohou mít nejrůznější podobu. Mohou to být skutečné dveře sborů a modliteben, odkud se kolikrát bojíme vylézt s evangeliem ven; může jít o dveře našich domovů, kam nikoho nepouštíme a odkud se bojíme vyjít mezi ostatní; může jít i o dveře našeho nitra, našeho srdce, naší duše. I za tyto dveře přichází vzkříšený Ježíš se zvěstí o pokoji a odpuštění, ale i s „nakopnutím“ a povzbuzením nést tuto radostnou zvěst druhým. Pokud si to uvědomíme, snad lépe pochopíme i všechny „nevěřící Tomáše“ mezi námi, kteří sice volají po věčných důkazech víry, ale to, po čem doopravdy a třeba nevědomě touží, je setkání s živým Pánem, s jeho pokojem a odpuštěním.

Vojtěch Basl

Bože, děkujeme ti, že se o těchto Velikonocích znovu rozhořela naše víra. Prosíme tě: opatruj v nás tento dar věčného života a dej, ať všichni stále hlouběji chápeme, že jsme nebyli pokřtěni vodou, ale Duchem svatým, a vykopeni krví Krista, našeho Pána a bratra, který s tebou a Duchem svatým žije a všemu dává život od věků na věky. Žije a život tvoří na věky věků. Amen.

O chápání ...

Dokončení ze str. 1

i českou. V loňském roce jsme si připomenuli řadou akcí 600. výročí M. J. Husa. Masaryk ho označoval jako toho, kdo osvobodil lidské svědomí. V letošním roce se soustředíme i na 600. výročí Mistra Jeronýma Pražského. Jedním z jeho projevů byla *Řeč ke chvále svobodných umění*. V ní je patrné jeho zaujetí pro svobodu myšlení a bádání. A husité zdůrazňovali ve svém reformním programu kázání a šíření Božího slova, které má být kázáno „svobodně a bez překážky“. Tento náboženský požadavek znamená současně i svobodu veřejného projevu.

V příštím roce 2017

bude 500. výročí doktora Martina Luthera, který je významnou osobností evropských duchovních dějin. Je autorem spisu *O křesťanské svobodě*. Svobodu křesťana definuje ve smyslu apoštola Pavla: „*Jsem zcela svoboděn, ale učinil jsem se služebníkem všech*“ (srov. 1 K 9,19).

Ve Wittenberku – „Lutherově městě“ i v Ženevě, „městě Jana Kalvína“ – se v Muzeu reformace nacházejí dobová zobrazení, kde Jan Hus a Jeroným Pražský jsou ve společ-

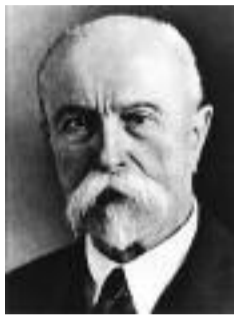
nosti Martina Luthera a dalších reformátorů. Tyto obrazy dokládají, že reformaci je třeba chápat jako široký nadkonfesijní a mezinárodní proud. Reformace poukázala na duchovní svobodu člověka, na svobodu z víry (srov. Ef 3,12; Ga 5,1.13).

Masaryk však viděl význam jak vnitřní svobody, tak také vnější. Říká: „*Reformace každého jednotlivce by nebyla možná bez svobody společenské, tedy církví a politické.*“

Člověk však nežije v tomto světě absolutní svobodou a nikdy se nevyhne napětí mezi svobodou svou a svobodou druhých, mezi svobodou a řádem. Čím větší je naše individuální, společenská, církevní i politická svoboda, tím větší je i naše odpovědnost. Na tuto odpovědnost kladl důraz Masaryk. Právě odpovědnost – spolu s tvořivostí, solidaritou a službou druhým – dává svobodě pravý smysl a naplnění. To je odkazem Masaryka pro naši dobu, i reformace, k níž se hlásil, z níž čerpal a v níž nacházel duchovní i etickou inspiraci.

**Tomáš Butta
patriarcha**

Zkrácený text projevu v Parlamentu ČR u příležitosti 166. výročí narození T. G. Masaryka

Projev předsedy Poslanecké sněmovny PČR Jana Hamáčka

Odkaz, který Masaryk zanechal této zemi, je stále živý a já velmi děkuji Církvi československé husitské za péči, kterou mu věnuje. Nepochybně je tomu tak i díky množství paralel, které jej spojují s Janem Husem a církví hlásící se k jeho odkazu.

Ačkoliv Masaryka vnímáme zejména jako politika a později prvního československého prezidenta, jeho bytostným zájmem byla filozofie a etika v tom smyslu, v jakém poznáváme svět a nacházíme v něm hodnoty, ztotožňujeme se s nimi a hlásíme se k nim. Hodnoty ztotožňoval také s novou církví, která se odvozovala od Jana Husa a jeho přístupu ke spojení víry a etiky v křesťanství. Pro společnost a stát považoval náboženství za všeobecně přijímanou platformu morálních a etických hodnot. Mezi tyto hodnoty bezpochyby patřil i sociální a humanitní rozměr činnosti církve a také pomoc s hledáním smyslu a přístupu k lidskému životu.

Přes první náznaky odklonu od křesťanství a náboženského skepticizmu 19. století akcentoval Masaryk víru jako velmi důležitou hodnotu pro moderního člověka, který byl daleko více svobodný než kdykoliv předtím. A později právě Církev československou husitskou vnímal a šířil jako srozumitelného zprostředkovatele víry a Boha pro obyvatele nového samostatného státu a jí podávané náboženství jako podklad k morálce a kultuře nového státu.

Masarykova politika a způsob nahlížení na společnost byl humanistický, výrazně zaměřený na člověka a jeho fungování v rámci celé společnosti i vnímání sama sebe

a svého uplatnění v komunitě, což je aspekt, který méně nacházíme u současné generace státníků.

Také náboženství mělo v jeho pojetí sociální rozměr. Sociálně spravedlivá společnost byla ideálem husitství navazujícího na pojetí církve Janem Husem s úmyslem zaměřovat se více na chudé a nemohoucí a využívat vlastní prostředky k naplnění tohoto poslání církve. Sociální rozměr nového státu zdůrazňoval i prezident Masaryk a vyjádřil k němu myšlenku, že „solidarita je etickým příkazem, neboť člověk je dlužníkem společnosti, a zříká-li se svých práv a privilegií ve shodě s ideou solidarity, je to jen splacení dluhu za prospěch, který skýtá společnost jednotlivci.“

Velmi podobné názory sdílel Masaryk s Církví československou husitskou i v otázce nahlížení na české dějiny. V tomto směru shodně považovali Jana Husa a husitství za vrcholné období dějin našeho státu. Já si dnes dovoluji označit za druhý vrchol českých dějin období Tomáše Garrigua Masaryka a první Československé republiky. Oba hájili českou zemi a její obyvatele a kulturu v době, kdy budoucnost našeho národa a státu byla nejistá, a dělali to způsobem velmi důstojným a noblesním. Česká společnost je s otázkou víry a náboženství dnes paradoxně zásadněji konfrontována až v souvislosti se současnou migrační krizí v Evropě a příchodem řady osob jiných národností, které vyznávají jiné náboženství, než je pro Evropu historicky charakteristické.

Ani u Jana Husa či Tomáše Masaryka však nenalezneme prvky

Husův věrný ...

Pokračování ze str. 1

Autor: Moje babička Blažena Holá, rodem Čeledová (1878-1951), vyprávěla nám v souvislosti s Janem Husem rodinnou tradici o jeho žaku a věrném příteli, zemanovi Martinu Skúčkovi, za nímž Hus jezdil na koni do Nových Dvorů u Slap nad Vltavou. Je osobně uznáno badateli po Husově díle a korespondenci (F. M. Bartoš, M. Kaňák, J. B. Čapek), že toto jméno není nikde zapsáno, kromě tří Husových dopisů a rodinné tradice, potvrzené nejméně z dob národního obrození. Pradědeček, Josef Čeleda (16. 2. 1848 - 17. 9. 1900) byl řídicím učitelem, vlastivědcem a všestranným hudebníkem-komponistou. Do Vlašimi na hlavní školu, po Želivi druhé své učitelské místo, přišel z Povltaví, z Dobříšska, r. 1868. Vzácnou tradici o Janu Husovi a svém dávném předku, mistrovu žaku a příteli Martinu Skúčkovi, přinesla do Dražetic (pradědova rodiště) jeho maminka Marie, rodem Pánková (1827-1886) ze starodávného ovčího dvora Pánkova u Korkyně. **Na Pánkově byly podle tohoto vyprávění ukryty nekatolické knihy a zápisy.** Praděd mé babičky, ovčácký mistr a písmák Martin Pánek (1793-1874), s manželkou Annou, rodem Řezníčkovou (1794-1872) z povltavské Záborné Lhoty, je pečlivě opatrovali a M. Pánek prý vše pak odkázal do Vlašimi vnukovi Josefu Čeledovi, vzdělanému učiteli. Na hustými lesy

nekritického nacionalismu a bezmezného vlastenectví či idealismu o vlastním národu, ačkoliv nelze pochybovat o tom, že oba byli velkými vlastenci. Masaryk znal slabé stránky svého národa a nebál se je pojmenovat. O vlastenectví rovněž řekl, že je láskou k vlastnímu národu, nikoliv nenávistí k jiným. Stejně tak husitská církev vždy měla výrazně vlastenecký charakter, který ale nikdy nepřerostl v nacionalismus a umožnil jí zůstat velmi otevřenou a moderní církví. Nepochybují o tom, že i dnes bude církev pozitivní a otevřenou součástí společnosti, která napomůže hledat řešení otázek, kterým dnes čelíme.

Národnostní princip nebyl rozhodujícím principem československého státu, jakkoliv byl silný při jeho utváření a prosazování. I díky Masarykovi cítil zejména hodnoty a ideály demokracie, občanské společnosti a humanismu proti nacionalismu, netoleranci a omezenosti. Masaryk byl prezidentem více pro československý stát v srdci Evropy, v tom by se současní čeští politici nepochybně mohli a měli poučit. Stejně jako Jan Hus citlivě vnímal přesah mezinárodních otázek do českých zemí a význam jednoty Evropy pro společenství evropských zemí a nemožnost být od těchto témat izolováni.

Proto si dovoluji skončit s přáním, abychom se dokázali nejen od těchto, ale i dalších historických českých osobností inspirovat k vizím, bez kterých se neobejde Česká republika, Církev československá husitská ani mezinárodní společenství.

Jan Hamáček

obklopený a lesními pěšinami těžko přístupný Pánkov je Skúčkovi z Nových Dvorů nechali ukryt prostřednictvím vnučky Anny, dcery panského kováře M. Šedivého z nedaleké Buše. Tam měli provdanou dceru Marianu, jejíž dcera Anna se provdala na Pánkov za ovčáckého mistra Vojtěcha Pánka (1757-1824), Ti byli rodiči dvou dětí, mezi nimi Martina Pánka. V r. 1983, na konci února, po nálezů dalšího neznámého Husova listu s pozdravem Martinu Skúčkovi, jsem se znovu vypravil do kraje babiččinych předků: byl jsem v Nových Dvorech, v Korkyni i na Pánkově. Tehdy už nežil poslední mužský potomek rodu, pan Josef Skúček, se kterým jsem si psal, a on mi potvrdil přesně tutéž tradici, jakou jsem znal od babičky. Setkal jsem se zato s jeho vnukem Františkem Pečeným v blízké Hrašticí a 77letým pilným kronikářem Korkyně, panem Fr. Váňou. Tehdy však už na statku Skúčků nikdo nežil a budovy byly prodány k rekreačním účelům. Jak moje babička, tak pan Josef Skúček se zmiňovali o kronice společného předka obou rodů Jakuba Skúčka a dalších záznamech, které prý odvezl nějaký student z blízkého okolí do Prahy, kde se pak ztratily, a on vůbec už nevěděl o úschově rodového archivu na Pánkově. Tradice říká, že první, kdo podrobně sepsal vzpomínky na Mistra Jana Husa hned po jeho mučednické smrti, byl bezesporu už sám Martin Skúček, poněvadž při pouhém ústním podání by už ve třetí a dalších generacích beze stopy zanikly a nedochovaly se až do současnosti. Další rodinnou kroniku zřejmě sepsal jeho potomek Jakub Skúček na přelomu 17. a 18. století. Podle ní sám Martin Skúček, který musel po úrazu a smrti svého bratra Jana Skúčka odejít z Prahy od skoro dokončeného univerzitního studia domů řídit poměrně velký statek a pečovat o nemocnou maminku Alžbětu a sestry, se s Janem Husem dále stýkal. Jezdil do Prahy na

Mistrova kázání v Betlémské kapli i na univerzitu a naopak i Mistr jezdil k Novým Dvorům, kázat na „Dubisku“ či na „Porostlinách“. Starodávná rodová tradice Skúčků, Šedivých, Pánků a Čeledů mj. uchovávala jména Husova otce Michala a matky Alžběty i sourozenců, bratří Michala, Martina a sestery Alžběty a Barbory. Též i svědectví, že Husův otec nebyl chudý zemědělec, ale vyhledávaný mistr tesař, který rovněž plavil stavební dříví po řece Blanici a byl činný v obecních záležitostech Husince.

Z dlouhé a pestré minulosti od doby Husovy až do třicetileté války, což je skoro 250 let, se nám dochovalo málo spolehlivých a úplných pramenů, zejména takových, které by se zmiňovaly o prostých venkovanech – i když třeba majitelích nezanedbatelných dvorců a k nim náležejících pozemků, jako byl onen ovčí dvůr na Pánkově u Korkyně. Slapské farní matricy, dobře vedené, ale s četnými „zuby času“, se dochovaly jen od r. 1644. Sám jsem v nich jako vysokoškolák před šedesáti lety marně hledal některé údaje, které měl v rodopisných výpisech ještě můj praděd Josef Čeleda. Z nich mi bylo známo například, že pradědův pradědeček, ovčácký mistr Vojtěch Pánek byl synem majetného „ovčáka“ Pavla Pánka a Kateřiny Klábíkové z Křížova. Matka této babiččiny „pramáti Kateřiny“, manželka pozdějšího rychtáře a majitele prosperujícího dvorce v Křížově Alžběta, byla rovněž od Skúčků ze sousedních N. Dvorů, což je dalším potvrzením krevních i „šva-krovských“ spojení mezi Skúčky a rody našich předků. Další má soukromá pátrání po pramenech byla zatím bezvýsledná. Stále chovám, tak jako mnozí rodopisci, naději, že se ještě alespoň něco z tohoto rodového pokladu objeví. Snad zaujme i vás.

**Jan Prokop Holý, Domažlice
Úvodem opatřil Tomáš Procházka**

Můžete si přečíst

Husitské století

(Sborník o 789 stranách vydalo r. 2014 nakladatelství Lidové noviny, Praha. Doporučená cena 1599 Kč)

V redakci P. Cermanové, R. Novotného a P. Soukupa se autorsky spojilo dalších 18 lidí. Nejvíce kapitol či osobních medailonů napsal P. Čornej. Větší počet autorů umožňuje větší šíři pohledů či názorů. K nim ovšem nutno připočíst i překladatele anglického resumé, lektory, autory rejstříků, map, kreseb či fotografií, abychom dospěli k počtu aspoň třiceti spolupracovníků. Problematika 15. století v naší vlasti je sestavena do čtyř oddílů, které mají své konkrétní kapitoly: I. Reformace a revo-

luce (do 1437). II. Prostor a společnost (územní, sociální i vojenský vývoj). III. Kultura (teologie, o jednotlivých uměleckých oborech). IV. Království dvojího lidu 1437 - 1485 (nábožensky i politicky). Za texty na 673 stranách, které jsou hojně prokládány mapkami, kresbami či fotografiemi, následují Poznámky – odkazy k jednotlivým kapitolám na 30 stranách Abecední seznam užitých vydaných pramenů má přes 200 titulů, další užitá literatura přes 400 titulů. Po seznamu 420 ilustrací je anglické resumé a jmenný a místní rejstřík. Uvedenými číslicemi chci vyjádřit, že sborník Husitské století je svým rozsahem malým naučným slovníkem husitství. **Radek Hobza**

Karel Čapek: Poslední prostředek

Ne, už nepomůže chmuřit se, naříkat na počasí a tvrdit, že za Rakouska se začínalo jaro někdy už v únoru. Povětrnost si z toho nic nedělá a východní vítr si vane dál, jako by se nechumelilo. Nuže, v takovém zoufalém případě povětrnostním už nepomůže nic než takovéto líčení:

„Celý svět bíle pocukrován... jiskří v sněhových poduškách... Zdravě zardělé tváře sáňkujících dítek... Velicí sněhuláci jako bohové paní Zimy... Řeky i potoky sní pod ledovým krunýřem... Kypře a bělostné závěje... Jiskrný mráz kouzlí květy na oknech...“

Tak, a teď snad přijde obleva; neboť obyčejně, jak učí stará zkušenost, když o něčem v novinách píšeme, vyvine se to naschvál jinak, než to pan sazeč dosází a pan metěr zlomí. Toto je poslední prostředek, kterým lze působit na vládnoucí povětrí; nepomůže-li ani ten, pak už nezbyvá než - Nu ovšem, než čekat na jaro.

Zprávy

Sborník Husitské století - viz upozornění na knihu br. Hobzou na str. 3

Pěvecké sbory, přijďte do Prahy!

Srdčně vás zveme k účasti na Festivalu duchovní hudby 2016. Již XVII. ročník festivalu se tradičně uskuteční v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze v úterý 5. července od 16 hodin.

V letošním roce si připomínáme 600. výročí mučednické smrti Mistra Jeronýma Pražského († 30. května 1416). Mistr Jeroným mimo jiné složil řadu písní a napsal knihu o hudbě. Byl i dobrým zpěvákem. Byli bychom rádi, kdybyste ze svého repertoáru vybrali též píseň z období reformace či přímo o Mistru Jeronýmovi. Program by neměl přesáhnout deset minut. Setkáte se s dalšími pěveckými sbory z náboženských obcí z celé ČR, získáte nové kontakty a uslyšíte, co, kde a jak v naší církvi zpíváme. Festival se již stal nedílnou součástí pražského hudebního léta a těší se zájmu veřejnosti.

Přihlášky posílejte na adresu: Kulturní rada ČČSH, Wucherlova 5, 160 00 Praha 6 nebo e-mailovou poštou na: jiri.vanicek@cchsh.cz; Marketa.Hlasivcova@post.cz. Kontakt: Markéta Hlasivcová, tel. 723 383 159. **MH**

Program divadla Mana

- 7. 4. čt (19.30 h) - Krlíček aneb radostné bezdomovectví (premiéra)
- 10. 4. ne (17 h) - Zajíček a velká mrkvová záhada (pro děti)
- 11. 4. po (19 h) - Symphony of Nations (DE + USA + AU + CZ)
- 12. 4. út (19 h) - Nenadarmo
- 13. 4. st (19.30 h) - I. Klíma: Ministr a anděl
- 14. 4. čt (19.30 h) - Krlíček aneb radostné bezdomovectví
- 15. 4. pá (19 h) - Pavel Helan + Band
- 16. 4. so (14 h) - Husy na tahu
- 16. 4. so (19 h) - Jan Zindulka – J.O.B.

- 17. 4. ne (17 h) - Čertův švagr
 - 22. 4. pá (19.30 h) - I. Klíma: Ministr a anděl
 - 25. 4. po (19.30 h) - Tak boley hvězdy - obrazy ze života dětí inter-novaných za druhé světové války v Terezíně (premiéra)
- Husův sbor, Moskevská 34, Praha 10 - Vršovice www.vrsovickedivadlo.cz

Hledáme sborovníka

Hledáme pro naši náboženskou obec ČČSH v Přepěřích u Turnova sborovníka, který by se staral o faru a zahradu. Nabízíme byt 3+1 s výhodným nájmem. MŠ a ZŠ v místě. **RS v Přepěřích**

Základní umělecká škola Louny ve spolupráci s Církví československou husitskou, náboženskou obcí v Lounách vás zve na **VERNISÁŽ VÝSTAVY „GOTIKA“**, která se koná **ve čtvrtek 14. dubna 2016 od 16:00 hodin v kostele ČČSH v Lounech.** Své práce vystavují žáci výtvarného oboru. **Výstava je součástí projektu „Lucemburské Louny 2016.“**

Křesťané v Japonsku

Pokračování ze str. 2

vinciích a mezi konvertity byla i řada mocných členů vládnoucí třídy. Roku 1579 dorazil do Japonska Alessandro Valignano, který zjistil, že portugalská misionářská společnost neovládá japonštinu. Valignano proto zavedl povinné studium japonštiny a inicioval také sepsání japonské gramatiky a japonsko-portugalského slovníku. Znalost japonštiny měla napomoci nejenom ke konverzaci s Japonci, ale i k lepšímu pochopení místních zvyků a možností získat mezi japonskými konvertity první kněze. Valignano však brzy začal narážet na odpor významných představitelů vlastního řádu a misionářská činnost jezuitů tak procházela svou první velkou krizí. Nakonec se ale Valignano podařilo prosadit své požadavky a posléze uspěl i ve své snaze dát misionářské činnosti v Japonsku jasný ráz. V městečku Funai zřídil centrální katolický seminář, do kterého byli přijímáni japonští novicové, a brzy se tak stali první Japonci členy jezuitského řádu. V semináři se kromě toho vychovávali také varhanisté, chóristé, malíři, řezbáři, tiskaři a další řemeslníci, kteří pomáhali zajišťovat chod církve.

Dita Nymburská

Z ekumeny

KŘESŤANSTVÍ PO STU LETECH

ANEB NĚKOLIK ČÍSEL ZE SVĚTA SOUČASNÝCH NÁSLEDOVNÍKŮ KRISTA
Narozdíl od situace před sto lety je křesťanství – dle údajů agentury Pew Research Center a dalších organizací zabývajících se sociálním výzkumem – s více než dvěma miliardami vyznavačů dnes rozšířeno po všech kontinentech. Před rokem 1910 se většina křesťanů soustředila v Evropě, dnes jich zde žije jen asi 26 %. Více než třetina se nachází v Jižní a Severní Americe (37 %), v subsaharské Africe pak 24 %, 13 % v Asii a Tichomoří.

Počet křesťanů se za posledních 100 let zčtyřnásobil, ze zhruba 600 milionů lidí na více než zmíněné dvě miliardy (v r. 2010). Počet obyvatel naší planety se nicméně také rapidně zvýšil – z 1,8 miliard na 6,9 miliardy. Jinými slovy, křesťané dnes tvoří přibližně stejnou část světové populace jako před sto lety. (Mimořadně muslimové, podle Pew, tvoří necelou čtvrtinu obyvatel světa.) Jak však studie zmíněných organizací naznačují, přestože se křesťanství stalo globální vírou, není jeho budoucnost z pohledu statistiky zcela „ružová“. I když křesťané v Evropě a na americkém kontinentu vzhledem k ostatním náboženstvím převažují, jejich počet se zde snižuje. Počet Evropanů-křesťanů klesl z 95 % v r. 1910 na 76 % v r. 2010. V Severní a Jižní Americe došlo k poklesu z 96 % na 86 %. Pozoruhodný je naproti tomu nárůst v subsaharské Africe a asijsko-pacifickém regionu, kde na počátku 20. století bylo křesťanů relativně málo. Podíl populace, která je křesťanská, se v subsaharské Africe vyšplhal z 9 % v r. 1910 na 63 % v r. 2010 a v asijsko-tichomořském regionu vzrostl ze 3 % na 7 %. Mezi deset zemí s největším počtem křesťanů patří Spojené státy americké, Brazílie, Mexiko, Rusko, Německo, Filipíny, Čína a subsaharské země Nigérie, Demokratická republika Kongo a Etiopie. A ještě několik údajů obecnějších: 84 procent obyvatel zeměkoule vyznává některé z náboženství. Po křesťanech jsou nerozšířenější muslimové (1,6 miliardy věřících), hinduisté (jedna miliarda), buddhisté (půl miliardy) a židé (14 milionů věřících). Na 400 milionů lidí vyznává některá z menších náboženství, zejména na americkém kontinentu, v Číně a v Austrálii. Například zoroastriánů – příslušníků starobylého náboženství s původem v Persii, je již jen asi 190 000, a to v Íránu, Indii, Pákistánu, Střední Asii, USA a Austrálii.

Z www.literarky.cz - **Mirko Radušević** a dalších zdrojů zpracovala redakce

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

NEVĚŘÍCÍ TOMÁŠ

Vypisujte písmenka z horní tabulky v pořadí daném čísly v spodní tabulce.

A	E	L	L	K	Ř	I	O	L
E	Ě	B	D	V	H	P	U	E
S	Ě	O	Ř	N	C	D	L	I
A	Í	E	A	I	V	V	I	N

8	17	35	7	13	33	19	5	22
27	32	1	20	31	4	25	30	10
6	21	15	26	11	28	14	2	34
24	12	29	3	23	18	9	36	16

(Řešení z čísla 12: Hosana.)

Jana Krajčířiková

Ohlédnutí za Světovým dnem modliteb dětskýma očima

Poslední únorový týden jsme při duchovní péči probírali dětský materiál Světového dne modliteb (Mk 10,13-16) - přijímání dětí Ježíšem. Obrázek jedné z účastnic, 11leté Elišky Žeglové z Rychnova nad Kněžnou, toto téma hezky vyjadřuje.

Alena Naimanová

Srdčně Vás zveme na **biblické hodiny pro maminky/tatínky s předškolními dětmi.** a to každé první a třetí úterý v měsíci od 10 hodin v sakristii kostela sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí. **Hlídaní dětí je zajištěno. Těšíme se na Vás!**
tel. kontakt pro případ dotazů: 601 358 028

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wucherlova 5, 160 00 Praha 6

Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Břeňová, redaktoři: PhDr. Václav Drašnar, Mgr. Ervín Kukuczka, grafik: Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@cchsh.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna, distribuce: A.L.L. production s.r.o., Ve Žlíbku 77, 193 00 Praha 9 - Horní Počernice

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Předplatné: Mgr. F. Brynych, tel.: 220 398 117, e-mail: frantisek.brynych@cchsh.cz. Reklama: A.L.L. production; tel. 234 092 866, e-mail: martina.machackova@predplatne.cz

